

МІСЦЕ І РОЛЬ ШКОЛИ В РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

В. Пішак

*Чернівці, Державний
медичний інститут*

В Україні склалася ситуація, коли існує надлишок спеціалістів-лікарів з вищою освітою. В цілому по Україні забезпеченість лікарями на 10 тис. населення становить 36,7, в Канаді - 22, Великобританії - 18 (С.М.Белан, 1995). Поряд з цим маємо і абсолютну, і відносну нестачу молодших спеціалістів - середніх медичних працівників, що надають первинну медичну допомогу. Це не тільки викликає непродуктивні витрати часу висококваліфікованих фахівців, але і вимагає значних витрат коштів на оплату праці. До останнього часу не звертали уваги на систему підготовки молодших спеціалістів за кордоном і рухалися, як кажуть, протоптаною стежкою - готуючи ці кадри в середніх навчальних закладах. Зіставлення навчальних програм засвідчило, що молодший спеціаліст, випускник медичного училища України, має не тільки обмаль теоретичної підготовки з базових фундаментальних дисциплін, але й низький рівень практичної підготовки. І хоча на сьогодні змінилася назва "медичне училище" на вищий навчальний заклад I та II рівня акредитації, суть справи не покращилася.

Два роки тому ряд вищих медичних навчальних закладів України (Дніпропетровська медична академія, Донецький медичний університет, Чернівецький медичний інститут та інші) розпочали підготовку медичних сестер з вищою освітою, спираючись на досвід Канади, США та Великобританії.

У вересні 1995 року набутий досвід узагальнено на Міжнародній конференції з питань розвитку медсестринства в Україні (Чернівці, 1995 р.). Прийняття закону України "Про освіту" дозволило перейти до ступеневої системи підготовки спеціалістів і здійснювати ступеневу підготовку медичних сестер і бакалаврів, зокрема, у вищих навчальних закладах II рівня акредитації (медичних коледжах).

Основна мета підготовки медичних сестер в Україні - догляд за хворими. Медсестри, що працюють в закладах громадського здоров'я Канади, несуть головну відповідальність за визначення

та оцінку потреб населення в галузі охорони здоров'я. Їхня практична діяльність зосереджена на пропаганді здорового способу життя, профілактиці захворювань та травм, підтриманні здоров'я та розвитку громади. Асоціація медичних сестер Канади запропонувала вимоги до медсестринської освіти - всі медичні сестри країни повинні мати ступінь бакалавра. За цих умов підготовка здійснюється тільки в коледжах і університетах. Розроблені навчальні програми для підготовки медсестер на вищому рівні - магістратура і докторантура.

Реформа вищої медичної школи України має ґрунтуватися на вивченні досвіду медичної освіти в інших країнах, зокрема у Канаді і США.

Ми вважаємо, що раціональними, економічно обґрунтованим є заснування факультетів підготовки помічників лікаря, медсестринських факультетів при всіх вищих медичних навчальних закладах (інститутах, університетах, академіях III-IV рівнів акредитації). Це перший шлях освітянської реформи.

Другий шлях - об'єднання спільних зусиль медичних інститутів та вищих навчальних закладів I і II рівнів акредитації щодо підготовки спеціалістів на додипломному та післядипломному етапах. Такий шлях звільняє від пошуків додаткових навчальних приміщень та педагогічних кадрів.

З таким рівнем фахової підготовки медичні сестри спроможні бути організаторами і викладачами медсестринської справи для вищих навчальних закладів всіх рівнів акредитації. Вони зможуть очолювати медсестринські асоціації, проводити наукові дослідження з сестринської справи. Цікавий досвід підготовки медичних сестер-організаторів накопичений на кафедрі управління й організації сестринської справи медсестринського факультету Російської медичної академії післядипломної освіти (А.М.Морозов, 1995). Програма підготовки орієнтована на розвиток адміністративно-управлінських сестринських навичок, включає аспекти ринкової економіки, менеджменту, психології, організації догляду за пацієнтами та ін.

Медичні сестри з вищою освітою візьмуть на себе роботу з питань громадського здоров'я, формування здорового способу життя, сприятимуть стратегічному реформуванню первинної медичної допомоги в системі охорони здоров'я України.